

Didaktika přírodopisu 1

7. seminář: Formulace VVC

Mgr. Libuše VODOVÁ, Ph.D.
Katedra biologie PdF MU

Student bude schopen....

-správně formulovat výukový cíl
-vymyslet příklad kognitivního, afektivního a psychomotorického výukového cíle na hodinu přírodopisu
- vymyslet příklady kognitivních výukových cílů různých hladin obtížnosti (dle Blooma)

Typy výukových cílů

**Klasifikujeme je podle 3 základních složek učiva
(výjimka DOVEDNOSTI) => 3 skupiny VC**

- ❖ **Kognitivní výukové cíle**
(syn.: intelektuální, vzdělávací, informativní)
- ❖ **Afektivní výukové cíle**
(syn.: postoje, hodnotové, emocionální, výchovné)
- ❖ **Psychomotorické výukové cíle**
(syn.: výcvikové, operační, činnostní)

Jak správně formulovat VC?

- 1) **Komplexně**
- 2) **Konzistentně (soudržně)**
- 3) **Kontrolovatelně**
- 4) **Přiměřeně**

Vaše zkušenosti z praxe:

Příklady nesprávných formulací VC

1) Cíl vyjadřuje učitelovu činnost

- *opakování, osvojení nové látky, závěrečné opakování*
- *probrat a zopakovat učivo*
- *sdělit výukové učivo*
- *seznámit žáky s půdními druhy a typy*
- *naučit žáky pracovat s mikroskopem*

2) Cíl je shodný s tématem hodiny

- *fyzikální vlastnosti nerostů*
- *konkrétní a abstraktní podstatná jména*
- *metody antikoncepce*

3) Cíl je formulován pomocí „vyplňovacích“ sloves: umět, znát, vědět, dovést, seznámit atd.

- *umět porozumět soustavám ryb a rozdělení do skupin*
- *umět použít kombinační čtverec*
- *dovedou vyjmenovat projevy života organismu*
- *pochopit pojmy: sůl, neutralizace*

4) Cíl je příliš obecný, nejsou stanoveny podmínky žákova výkonu (které ryby a ptáky pozná)

- *poznat na obrázcích sladkovodní ryby*
- *poznat ptáky, kteří přezimují u nás*

2 způsoby formulace VVC

1. způsob

Úvodní formule + aktivizující sloveso v infinitivu

Na konci hodiny bude žák schopen...

...vlastními slovy vysvětlí pojem dvouděložné rostliny

...popsat rostlinnou buňku

...vysvětlit rozdíly prokaryotickou a eukaryotickou buňkou

2. způsob

Aktivizující sloveso v 3.os.j.č.

Žák vlastními slovy vysvětlí pojem dvouděložné rostliny

Žák popíše rostlinnou buňku

Žák vysvětlí rozdíly mezi prokaryotickou a eukaryotickou buňkou

Používejte 1. nebo 2. způsob, ale nekombinujte je!!!

Zkušenosti z praxe: Formulace VC

Takto ne !!!

Žák dokáže říct, co je to prokaryotická buňka.

Žák umí popsat bakterii vlastními slovy

Žák ví, co znamená pojem pasterizace

Žák zná základní onemocnění, která způsobují bakterie.

Žák ví jak se před bakteriálními nemocemi chránit.

Takto ano:

Žák vysvětlí pojem prokaryotická buňka.

Žák vlastními popíše stavbu bakterie.

Žák vysvětlí (nebo: definuje, objasní) pojem pasterizace

Žák uvede 3 příklady onemocnění bakteriálního původu.

Žák shrne zásady prevence bakteriálních chorob.

Nejčastější chyby při formulaci výukových cílů z pedagogických deníků:

1) Nedodržení zásad FORMULACE

(viz. přednáška)

2) Komolení způsobu formulace

3) Používání významově nejednoznačných (vyplňovacích) sloves: *vědět, znát, rozumět, chápat, věřit, oblíbit si, být přesvědčen*

– splnění VVC při použití těchto sloves nelze ověřit, slovesa nejsou měřitelná => není splněna zásada kontrolovatelnosti

Zadání úkolu do receptáře

***Pro 1 konkrétní hodinu přírodopisu
formulujte dle výše uvedených
zásad výukové cíle***

○ Použité obrázky

[http://zszborovice.cz/upload/prace%20s%20mikroskopem%20\(11\).jpg](http://zszborovice.cz/upload/prace%20s%20mikroskopem%20(11).jpg)

<http://www.interaktivni-vyuka.cz/foto/463.jpg>

<http://www.zskunup.cz/images/bigimg/1224484124-p1010081-jpg.jpg>

<http://www.tauris.cz/katalog/vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-1>

<http://www.hrajeme-si.cz/images/pedagogickaliteratura/rvppv.jpg>

Literatura:

ALTMANN, Antonín & HORNÍK, František: *Vyučovací kapitoly z didaktiky biologie*. 1. vyd., Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985, 217 s.

KALHOUS, Zdeněk & OBST, Otto: *Školní didaktika*. 1. Vyd, Praha: Portál, 2002, 448 s.

KYRIACOU, Chris: *Klíčové dovednosti učitele*. 1. Vyd, Praha: Portál, 1998, 155 s.